

ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Ακαδημαϊκό έτος 2025-26

Περιεχόμενο

Στόχος του μαθήματος είναι να σας εισαγάγει και να σας εξοικειώσει σε κεντρικές έννοιες της θεωρίας της λογοτεχνίας. Θα μελετήσουμε βασικές θεωρητικές θέσεις που χαρακτήρισαν τον στοχασμό του 20ού αιώνα και των αρχών του 21^{ου} αιώνα, με έμφαση στον ρωσικό φορμαλισμό, τον δομισμό, την αφηγηματολογία, την αποδόμηση, τη μαρξιστική και μετα-μαρξιστική κριτική, τη βιοπολιτική και τη νεκροπολιτική. Θα εξετάσουμε αντιπροσωπευτικά θεωρητικά κείμενα και θα προχωρήσουμε σε παραδειγματικές εφαρμογές σε λογοτεχνικά κείμενα. Το μάθημα βασίζεται ενεργό διάλογο και τη συνεχή ανταλλαγή απόψεων, γι' αυτό προϋποθέτει τη συμμετοχή σας στις συζητήσεις εντός της τάξης.

Εξεταστέα ύλη

1. *Σύγγραμμα: Peter Barry, Γνωριμία με τη Θεωρία. Μια εισαγωγή στη λογοτεχνική και πολιτισμική θεωρία.* Μτφρ. Αναστασία Νάτσινα, Αθήνα, Βιβλιόραμα 2013. Οι σελίδες που εμφανίζονται παρακάτω.
2. *Συμπληρωματική ύλη:* Όλα τα θεωρητικά και κριτικά κείμενα που θα μελετήσουμε και βρίσκονται αναρτημένα στο *e-class* του μαθήματος, φάκελος «Θεωρητικά κείμενα».
3. *Ύλη προφορικών παραδόσεων στην τάξη:* Η παρακολούθηση των παραδόσεων κρίνεται απαραίτητη για την καλύτερη κατανόηση των θεωρητικών εννοιών

Αξιολόγηση

I. Τελική γραπτή εξέταση (**90%**) που μπορεί να περιλαμβάνει:

- ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής
- ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης
- ερωτήσεις ανάλυσης και κριτικού σχολιασμού.

II. Συμμετοχή στις εντός της τάξης συζητήσεις και στην επίλυση των ασκήσεων εφαρμογής (**10%**).

Διάγραμμα μαθημάτων

1. 19/2 Εισαγωγή: Τί είναι η Θεωρία της Λογοτεχνίας και γιατί είναι σημαντική;

Μελέτη

J. Culler, «Τι είναι η λογοτεχνία και γιατί μας ενδιαφέρει;»

Βαγενάς, Νάσος, «Θεωρία ή Κριτική;»

2. 26/2 Σημειολογία

Μελέτη:

Saussure, *Μαθήματα Γενικής Γλωσσολογίας*, σελ. 37-47, 99-113.

Peter Barry, *Γνωριμία με τη Θεωρία*, σσ. 63-70.

POWER POINT

3. 5/3 Ρωσικός φορμαλισμός 1

Μελέτη: Σκλόφσκι Βίκτορ, «Η τέχνη ως τεχνική».

4. 12/3 ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗ

5. 19/3 Γαλλικός δομισμός

Μελέτη:

Κλωντ Λεβί-Στρως, «Η δομική μελέτη του μύθου» (απόσπασμα).

Peter Barry, *Γνωριμία με τη Θεωρία*, σσ. 70-85 και 259-268.

POWER POINT

6. 26/3 Αφηγηματολογία 1

Μελέτη:

G. Genette, *Σχήματα III*, σσ. 85-111 και 129-134.

POWER POINT

7. 2/4 Αφηγηματολογία 2: Εφαρμογές και ασκήσεις

Μελέτη και Εφαρμογές:

Γ. Βιζυηνός, «Ποιος ήταν ο φονεύς του αδελφού μου» & «Το αμάρτημα της μητρός μου», διαθέσιμα στο *Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού*,

<http://www.snhell.gr/anthology/writer.asp?id=74>

POWER POINT

8. 23/4 Μεταδομισμός και Αποδόμηση

Μελέτη: Peter Barry, *Γνωριμία με τη Θεωρία*, σσ. 87-106.

J. Culler, σελίδες από το βιβλίο *Λογοτεχνική Θεωρία*, σσ. 12-19.

POWER POINT

9. 30/4 Μαρξιστική κριτική 1: Μαρξ, Ένγκελς

Μελέτη: Peter Barry, *Γνωριμία με τη Θεωρία*, σσ. 189-204.

POWER POINT

10. 7/5 Μετα-μαρξιστική κριτική 1: Ηγεμονία και Κυριαρχία: Gramsci, Althusser

Μελέτη:

POWER POINT

Συμπληρωματική Μελέτη:

Antonio Gramsci, *Selections from the Prison Notebooks of Antonio Gramsci*, ed. and trans. Quintin Hoare and Geoffrey Nowell Smith (New York: International Publishers, 1971 [1929-35]).

11. 14/5 Πολιτισμική κριτική και Βιοπολιτική – Νεκροπολιτική (Προσκεκλημένη ομιλήτρια: Δρ. Ζωή Αγγελή)

Μελέτη: Αποσπάσματα κειμένων από δοκίμια των Φουκώ, Αγκάμπεν (Giorgio Agamben) και Μπέμπε (Achille Mbembe)

POWER POINT

12. 21/5 Πολιτισμική κριτική και Βιοπολιτική – Νεκροπολιτική (Εφαρμογή)

Μελέτη:

Achille Mbembe, *Νεκροπολιτική. Το άρθρο*, Οι εκδόσεις των συναδέλφων, Αθήνα 2020 (σελ. -----)

Μαρία Οικονόμου, «Το χρήμα απ' την Αμέρিকা... Μετανάστευση, καπιταλισμός και βαμπιρισμός» (e-class)

13. 28.5 (Αναπλήρωση) Εφαρμογή

Μελέτη: Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, «Η τύχη απ' την Αμέρিকা» – Διήγημα (e-class)

